

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 111/02-7

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić-Baranović, kao predsjednice vijeća, te Erike Kocijančić, Josipa Budinskog, Ante Potrebiće i Ane Garačić, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Gordane Korotaj, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv opt. Luke Markešića i dr., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. i čl. 122. OKZRH, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika, podnesenoj proti presude Županijskog suda u Bjelovaru od 20. prosinca 2001. godine broj K-43/01, u sjednici održanoj dana 22. travnja 2004. godine, u prisutnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Milorada Cuculića, optuženika Zdenka Radića i Zorana Marasa, te branitelja Gordane Grubeša, odvjetnice iz Zagreba, mr. Mirka Ramušćaka, odvjetnika iz Varaždina, Zorislava Krivačića, Božice Jakšić i Vere Kovač-Manjkas, odvjetnika iz Bjelovara,

r i j e š i o j e:

Prihvaća se žalba državnog odvjetnika, ukida se prvostupanjska presuda i predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje pred potpuno izmijenjenim vijećem.

Obrazloženje

Pobijanom presudom, temeljem čl. 354. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" br. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99 i 58/02, dalje: ZKP) oslobođeni su optužbe optuženici – Luka Markešić, Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović za kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZRH.

Temeljem čl. 123. st. 1. ZKP troškovi kaznenog postupka iz čl. 119. st. 2. toč. 1-5. ZKP-a, te nužni izdaci optuženika i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv te presude podnio je žalbu državni odvjetnik, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i predložio da se pobijana presuda ukine i predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Optuženici – Luka Markešić, Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović podnijeli su putem svojih branitelja, Gordane Grubeša, odvjetnice iz Zagreba, mr. Mirka Ramušćaka, odvjetnika iz Varaždina i Dražena Fridla, odvjetnika iz Bjelovara, te Zorislava Krivačića i Božice Jakšić, odvjetnika iz Bjelovara odgovore na žalbu državnog odvjetnika u kojima su predložili da se ta žalba odbije kao neosnovana.

Temeljem čl. 373. st. 1. ZKP spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje, koje je vraćajući spis predložilo da se prihvati žalba državnog odvjetnika, pobijana presuda ukine i predmet uputi prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Sjednica vijeća ovog suda održana je u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Milorada Cuculića, optuženika – Zdenka Radića i Zorana Marasa, te branitelja – Gordane Grubeša, odvjetnice iz Zagreba, mr. Mirka Ramušćaka, odvjetnika iz Važadina, Zorislava Krivačića, Božice Jakšić i Vere Kovač-Manjkas, odvjetnika iz Bjelovara, a u odsutnosti uredno izvještenog opt. Ivana Orlovića.

Žalba državnog odvjetnika je osnovana.

Prvostupanjski sud utvrđuje da su noću 3/4 listopada 1991. godine iz prostorije za zadržavanje Policijske uprave Bjelovar izvedeni zarobljeni pripadnici bivše JNA – Radovan Barberić, Zdravko Dokman, Radovan Gredeljević, Mirko Ostojić, Ivan Hojsak i Boško Radonjić, te civil Savo Kovač i odvezeni u šumu "Česma" kod Malog Korenova, gdje je u njih ispaljeno više projektila tako da je svaki od njih zadobio brojne strijelne rane glave, trupa i udova, koje su dovele do njihove trenutne smrti, dok je civil Savo Kovač preživio, zadobivši teške tjelesne povrede u vidu prostrijelne rane lijeve strane lica i desne natkoljenice. Međutim, da nije dokazano da bi upravo optuženici počinili kaznena djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika i civilnog stanovništva za koja su optuženi, pa ih temeljem čl. 354. toč. 3. ZKP-a oslobađa optužbe.

No, takav zaključak, kao i ocjena izvedenih dokaza ne može se, za sada, prihvatiti kao pravilan bez ponovnog suđenja i ponovne ocjene cjelokupnog procesnog materijala.

Prvostupanjski sud smatra, kao prvo, da nema dokaza da bi se radilo o prethodnom dogovoru između optuženika u namjeri ubijanja ratnih zarobljenika i civila Save Kovača, a kao opravdanje za takav svoj stav navodi da je opt. Luka Markešić bio pomoćnik načelnika odjela operativnih poslova u PU Bjelovar, dok su optuženici – Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović bili pripadnici specijalne policije, smješteni na lokacijama Kamenitovac i Kukavica gdje su stalno boravili i nisu se mogli udaljiti bez odobrenja svog zapovjednika. Osim toga, da optuženici Zdenko Radić i Zoran Maras nisu bili u dobrim odnosima, pa imajući sve to u vidu da je mala vjerojatnost da je pod takvim okolnostima moglo doći do dogovora među optuženicima. Iskaz, pak, svjedoka Tihomira Wagnera iz predistražnog postupka na kojem se temelji optužnica, da nije ni uvjerljiv ni vjerodostojan, jer da je on mijenjao svoj iskaz, te u istrazi i na glavnoj raspravi bitno drugačije govorio u odnosu na iskaz iz predistražnog postupka, koji da je od njega bio iznuđen, a da taj iskaz nije potkrijepljen ni drugim izvedenim dokazima. U prilog zaključku da se svjedoku Tihomiru Wagneru prijetilo i pokušalo od njega iznuditi da svojim iskazom dovede optuženike u vezi s optuženim događajem, da govori iskaz svjedoka Slavka Penića i Ivana Grabara, od kojih se tijekom obavijesnih razgovora s djelatnicima policije pokušalo također iznuditi podatke u svezi inkriminiranog događaja, a svjedok Josip Hajdinjak da ne potvrđuje da bi mu svjedok Tihomir Wagner govorio

"onako kako je prvotno iskazao u predkaznenom postupku, nego nešto sasvim drugo". Konačno, da svjedok Toma Markešić i Ivan Dolanjski ne potvrđuju iskaz svjedoka Tihomira Wagnera u pogledu dostavnog vozila marke "Citroen 15" za koje se u optužnici tvrdi, prema prvotnom iskazu svjedoka Tihomira Wagnera, da su njime odvezeni ratni zarobljenici i civil Savo Kovač, te da takav zaključak ne proizlazi ni iz obavljenih vještačenja tragova tekstilnih vlakana i tragova zemlje.

S pravom državni odvjetnik u žalbi ističe da za iznesena stajališta prvostupanjskog suda nema dovoljno osnova u do sada provedenom postupku.

Nedvojbeno je u ovom kaznenom predmetu, da su ratni zarobljenici – pokojni oštećenici Radovan Barberić, Zdravko Dokman, Radovan Gredeljević, Mirko Ostojić, Ivan Hojsak i Boško Radonjić, te civil Savo Kovač noću 3/4 listopada 1991. godine izvedeni iz podrumskih prostorija PU Bjelovar i odvezeni u šumu "Česma" kod Malog Korenova gdje su usmrćeni, a jedino je civil Savo Kovač preživio.

Optuženici su na glavnoj raspravi iskazali da se ne osjećaju krivima i da nisu ni u kakvoj svezi s događajem za koji se terete.

Za pravilnu ocjenu kaznene odgovornosti optuženika bilo je potrebno prije svega pažljivije i s više kritičnosti analizirati i cijeniti iskaze svjedoka Tihomira Wagnera (u vrijeme kritičnog događaja voditelj Službe operativnog dežurstva PU Bjelovar), koji je dao u predistražnom postupku, te tijekom istrage i na glavnoj raspravi.

U predistražnom postupku ovaj svjedok je u opširnom i detaljnom iskazu opisao da mu je opt. Luka Markešić, pomoćnik načelnika Odjela operativnih poslova PU Bjelovar i dežurni rukovoditelj kritične večeri rekao da će tijekom večeri doći pripadnici specijalne policije i odvesti ratne zarobljenike (što je podrazumijevalo da će im svjedok dati ključeve iz podrumskih prostorija gdje su bili smješteni ratni zarobljenici) i da u pričuvu ima jednog policajca Hrvata za slučaj da im treba kakva pomoć. Oko 21,00-22,00 sata da su u odorama specijalne policije došli optuženici – Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović, koje je on osobno poznao i predali mu spisak osoba po koje su došli, a on im je predao ključ od podrumskih prostorija, koji mu je vratio Slavko Penić, rekavši da im treba vozilo. Svjedok je od svog pomoćnika Tome Markešića zatražio da dade ključ od dostavnog vozila, odnosno da pošalje nekoga Ivanu Dolanjskom (koji je bio zadužen za to vozilo) po ključ.

Dakle, svjedok Tihomir Wagner je u citiranom iskazu na izričit, nedvosmislen i jasan način iskazao da mu je opt. Luka Markešić naredio, da pripadnicima specijalne policije dade ključ od podrumskih prostorija kako bi mogli odvesti ratne zarobljenike, nakon čega su optuženici – Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović tijekom večeri došli i odveli ih. Prije davanja iskaza svjedok Tihomir Wagner je u smislu čl. 236. st. 2. ZKP upozoren na pravo na uskratu odgovora, te u smislu čl. 238. st. 2. ZKP da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti i da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo. Iz citiranog zapisnika proizlazi da je svjedok u slobodnom iskazivanju pred istražnim sucem dao svoj iskaz detaljno i sa sigurnošću, opisujući okolnosti koje su prethodile događaju, da nije

imao nikakve primjedbe na sačinjeni zapisnik, te da je određeno i jasno izjavio da mu nisu upućivane bilo kakve prijetnje zbog cijelog slučaja. Međutim, da je bio premješten na drugo radno mjesto i da je bilo prekinuto njegovo redovno školovanje.

Za takav iskaz svjedoka Tihomira Wagnera nikako se ne bi moglo reći da on nije uvjerljiv ni vjerodostojan, kako to zaključuje prvostupanjski sud, jer da ga je svjedok mijenjao, tako da je u istrazi i na glavnoj raspravi bitno drugačije iskazivao.

No, svjedok Tihomir Wagner, kako to s pravom ističe i državni odvjetnik u žalbi, je i u iskazu datom u istrazi ostao kod tvrdnje da mu je opt. Luka Markešić nasamo rekao da će tijekom večeri doći pripadnici specijalne policije i odvesti ratne zarobljenike, koji su tijekom večeri i došli, pokazali mu spisak imena osoba koje će odvesti i zatražili ključ od podrumskih prostorija. Svjedok je isto tako istovjetno iskazao u pogledu radnji koje su poduzimali svjedoci Slavko Penić i Toma Markešić. Jedino je u pogledu optuženika – Zdenka Radića, Zorana Marasa i Ivana Orlovića iskazao određenu nesigurnost, izjavivši da tri osobe koje su došle po ratne zarobljenike možda su bili ti optuženici, a možda i nisu bili.

Na glavnoj raspravi je konstatirano da svjedok Tihomir Wagner iskazuje suglasno kao na zapisniku na listu 404-410 spisa, pa valja zaključiti da je svjedok u pogledu gornjih okolnosti jednako iskazao kao u istrazi, obzirom da u tom pogledu, prema sadržaju zapisnika sa glavne rasprave, nema nikakvih izmjena niti dopuna.

Dakle, kada se izneseno ima u vidu ne može se prihvatiti po prvostupanjskom sudu izražena negativna ocjena iskaza imenovanog svjedoka, jer je svjedok Tihomir Wagner u pogledu bitnih okolnosti jednako iskazivao u sva tri svoja iskaza, osim što je izrazio određenu nesigurnost u svezi dolaska po ratne zarobljenika optuženika – Zdenka Radića, Zorana Marasa i Ivana Orlovića, dopustivši mogućnost da su to bili oni.

Što se pak tiče stajališta prvostupanjskog suda da je uvjerljivo da se od strane djelatnika policije pokušalo iznuditi od svjedoka Tihomira Wagnera da svojim iskazom dovede optuženike u svezu sa kritičnim događajem i da su mu radi toga bile upućivane i prijetnje, jer da se i od svjedoka Slavka Penića i Ivana Grabara pokušalo iznuditi neke podatke u svezi ovog događaja, valja reći da takvo stajalište prvostupanjskog suda nema nikakvog opravdanja.

U svezi s iznesenim razlozima prvostupanjskog suda treba istaći da nije uvjerljivo, a ni vjerojatno da svjedok Tihomir Wagner već u prvotnom iskazu ne bi govorio o prijetnjama i iznuđivanju iskaza na način kako to izlaže prvostupanjski sud, odnosno da su djelatnici policije iznuđivali od njega da tereti optuženike. No, osim toga, postavlja se i pitanje motiva za takvo postupanje od strane policije, čiji su oni bili djelatnici. Naime, uslijed kojih razloga bi policija teretila upravo optuženike i tko bi to određeno (poimence) iznuđivao iskaze od svjedoka Tihomira Wagnera, Slavka Penića i Ivana Grabara, na ta pitanja u svojim neodređenim i nepouzdanim razmatranjima prvostupanjski sud ne daje nikakve odgovore.

Ukoliko se svjedoku Tihomiru Wagneru doista prijetilo, opravdano državni odvjetnik u žalbi upućuje na prijetnju od strane osoba koje su zainteresirane za ishod ovog kaznenog postupka.

U prilog takvom zaključivanju govore iskazi svjedoka Josipa Hajdinjaka i Branka Grgurovića. Svjedok Josip Hajdinjak, u kritično vrijeme načelnik PU Bjelovar, iskazao je na listu 532 spisa, da je nakon što je izviješten da su osobe čija su mrtva tijela pronađena bile izvedene iz ćelija zgrade PU Bjelovar, smatrao da bi bilo najbolje i zbog samih osoba koje će raditi na kriminalističkoj obradi radi njihove sigurnosti da se obrada provede u drugoj policijskoj upravi koja bi bila neutralnija i gdje bi se obrada mogla kvalitetnije i objektivnije obaviti, obzirom da su djelatnici PU Bjelovar bili frustrirani događajem, te su bila moguća razna podmetanja. Svjedok je također iskazao da je u rujnu 1992. godine smijenjen s dužnosti načelnika PU Bjelovar, kao i da je bez ikakvog razloga prijavljivao prekršajno i kazneno, a da mu je skrenuta i pozornost od strane načelnika PU Koprivničko-križevačke Krešimira Papca da "može dobiti metak u glavi za neke stvari koje zna" (list 85 i 535 spisa).

Svjedok Branko Gregurović, pomoćnik zapovjednika za poslove kriminalističke policije u PU Koprivničko-križevačkoj i uz Ivana Gatarića iz MUP-a Republike Hrvatske i inspektora Josipa Musića iz PU Koprivničko-križevačke, član operativnog tima koji je obrađivao predmetni događaj, također je izjavio da su zbog toga što su ocijenili da bi kriminalistička obrada u Bjelovaru bila otežana, jer su kod ovlaštenih službenih osoba s kojima su kontaktirali primjećivali i moguće opstrukcije, obrada nastavljena u PU Koprivničko-križevačkoj, te da su s onim osobama s kojima su obavljali obavijesne razgovore zamijetili da se boje. Kada je, pak, operativni tim sačinio izvješće o svim do tada utvrđenim činjenicama i koje je ukazivalo na osnovanost sumnje u pogledu počinjenja djela i u kom pravcu bi trebala teći daljnja obrada da se identificiraju počinitelji, koje izvješće ("Informacija") je dostavljena MUP-u Republike Hrvatske, da ga je nepoznata muška osoba nazvala telefonom u PU Koprivničko-križevačku na njegov direktan broj, te mu zaprijetila "ako želi živjeti da zaboravi četnike iz Bjelovara, a neka ne zaboravi suprugu i kćerku". Nakon toga da su uslijedila još dva poziva, ali na njegov stan.

Prvostupanjski sud, osim što u pobijanoj presudi reproducira iskaz Branka Gregurovića, ali i to nepotpuno i bez relevantnih dijelova, uopće ne analizira i ne ocjenjuje iskaz tog svjedoka, niti samog za sebe, a niti u svezi s ostalim dokazima.

Dakle, iz iskaza navedenih svjedoka, koji su bili, obzirom na svoje funkcije i zaduženja neposredno upoznati s događajem i radili na njemu, proizlazi u kojim uvjetima se odvijala kriminalistička obrada, te da su im obojici upućivane prijetnje.

Kada se izneseno ima u vidu, a ne postoje nikakvi podaci koji bi dovodili u sumnju istinitost njihovih iskaza, ne mogu se prihvatiti razmatranja prvostupanjskog suda o tome da bi prijetnje bile upućivane svjedoku Tihomiru Wagneru kako bi on teretio optuženike, kada upravo suprotno proizlazi iz citiranih iskaza, odnosno da su imenovanim svjedocima bile upućivane prijetnje.

Nadalje, s pravom ukazuje državni odvjetnik u žalbi da je prvostupanjski sud posve zanemario iskaz svjedoka Josipa Hajdinjaka i da ga uopće nije ocijenio, jer ne samo da taj iskaz nije pravilno cijenio, već ga nije uopće cijenio niti samog za sebe, a niti u svezi sa ostalim izvedenim dokazima. Krajnje oskudna rečenica na listu 22 presude/V pasus ne može se smatrati analizom iskaza tog svjedoka, a osim toga i sam iskaz se netočno, ali i nejasno izlaže. Naime, prvostupanjski sud navodi da svjedok Josip Hajdinjak "ne potvrđuje da bi mu svjedok Tihomir Wagner govorio onako kako je to prvotno iskazao u predkaznenom postupku, nego nešto sasvim drugo", a pritom se ne navodi što bi on to "sasvim drugo iskazao", a što bi dovodilo u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka Tihomira Wagnera.

No, svjedok Josip Hajdinjak, kako to proizlazi iz zapisnika na listu 84 i 535 spisa određeno je i jasno, te s potpunom sigurnošću iskazao da je sa svjedokom Tihomirom Wagnerom razgovarao na samo ("u četiri oka") i da ga je pritom upozorio da se cijeli slučaj mora razjasniti, jer se radi o osobama koje su nestale iz zgrade PU Bjelovar i da se dobro sjeća da mu je svjedok Tihomir Wagner u tom razgovoru rekao da je opt. Luka Markešić bio u zgradi PU Bjelovar i tražio ga ključ od prostorija za zadržavanje i da mu ga je on dao, a na listu 84 spisa naveo i to da mu svjedok Tihomir Wagner rekao da je kritične večeri zapazio određeni broj policajaca i da se među tim policajcima nalazio i opt. Ivan Orlović u blizini opt. Luke Markešića.

Kako je u pogledu iskaza svjedoka Josipa Hajdinjaka na glavnoj raspravi na listu 690 spisa konstatirano da on iskazuje suglasno kao na zapisniku na listu 531-538, znači da je i u gore opisanom dijelu njegov iskaz bio istovjetan, jer na glavnoj raspravi u tom pravcu, u odnosu na iskaz iz istrage, nije iznosio nikakve izmjene, osim što je dopunio svoj iskaz na način da je izjavio da djelatnici specijalne jedinice policije (a to su bili optuženici – Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović) nisu obavljali nikakve razgovore sa zarobljenicima i ostalim privedenim i zadržanim osobama, jer su njihove zadaće i ovlasti bile sasvim drugačije.

I u pogledu prethodnog dogovora na počinjenje kaznenih djela prvostupanjski sud je dao nedostatne i pravno neodlučne razloge za svoju ocjenu kako nema dokaza da bi između optuženika postojao prethodni dogovor. U prilog svog stajališta prvostupanjski sud navodi da je opt. Luka Markešić u označeno vrijeme bio pomoćnik načelnika Odjela operativnih poslova PU Bjelovar, a ostala trojica optuženika da su bili pripadnici specijalne policije MUP-a i da su bili smješteni na lokacijama Kamenitovac i Kukavica. Ovi optuženici (Zdenko Radić, Zoran Maras i Ivan Orlović) da su danonoćno boravili u svojim postrojbama i da se nisu mogli udaljiti bez odobrenja svog zapovjednika, a osim toga da opt. Zdenko Radić i opt. Zoran Maras nisu bili u dobrim odnosima, pa da je mala vjerojatnost da je pod takvim okolnostima moglo doći do prethodnog dogovora među optuženicima.

Međutim, supočiniteljstvo u kaznenim djelima može se razmatrati jedino u okviru zakonske definicije iz čl. 35. st. 3. KZ-a, odnosno da li su supočinitelji zajednički počinili kazneno djelo na temelju podjele rada, tako da je svaki od njih imao funkciju koja je bila

bitna za ostvarenje njihova plana (funkcionalnu vlast nad djelom). Pritom se objektivni doprinos supočinitelja ne ograničava na sudjelovanje u radnji počinjenja, već predviđa da se on može sastojati i u tome da supočinitelj na drugi način bitno doprinosi počinjenju kaznenog djela. Taj doprinos mora imati određenu težinu, mora biti nužan da bi se kazneno djelo moglo počinuti na planirani način, jer u protivnom ne može biti govora o vlasti nad djelom.

Dakle, samo na taj i takav zakonom predviđeni način moguće je procjenjivati, uz konkretno utvrđene okolnosti djela, da li su se ispunile subjektivne (zajednička odluka) i objektivne pretpostavke (zajedničko počinjenje djela).

Kako prvostupanjski sud nije na opisani način analizirao i ocjenjivao provedene dokaze da bi došao do zaključka o ulozi optuženika u počinjenim kaznenim djelima, neprihvatljiv je pravno neargumentiran stav prvostupanjskog suda da je mala vjerojatnost da bi između optuženika, obzirom da su bili pripadnici raznih policija i boravili na različitim lokacijama (ali u Bjelovaru i oko Bjelovara), a opt. Zdenko Radić i Zoran Maras nisu bili ni u dobrim odnosima, moglo doći do prethodnog dogovora na počinjenje djela.

Nije prihvatljiva ni ocjena prvostupanjskog suda da je isključeno da su pokojni oštećenici i oštećenik Savo Kovač odvezeni iz prostorije za zadržavanje PU Bjelovar do šume "Česma" kod malog Korenova dostavnim vozilom marke "Citroen" i u pratnji osobnog vozila marke "Golf". Kao potkrijepu za ovakav zaključak prvostupanjski sud se poziva na iskaz svjedoka Tome Markešića i svjedoka Ivana Dolanjskog, koji da u pogledu uporabe vozila nisu potvrdili iskaz svjedoka Tihomira Wagnera, a osim toga da niti vještačenja tragova tekstilnih vlakana i uzoraka zemlje nisu dali takve rezultate, da bi se mogao izvesti zaključak da su navedena vozila korištena za prijevoz ratnih zarobljenika i civila Save Kovača do mjesta strijeljanja.

No pri izloženoj ocjeni prvostupanjski sud je nedovoljno cijenio iskaz svjedoka Tihomira Wagnera o uporabi dostavnog vozila marke "Citroen 15" (kojim je bio zadužen svjedok Ivan Dolanjski), te iskaz svjedoka Milana Lončarića (pričuvnog policajca tadašnje PS Čazma), koji je određeno iskazao da su kritične večeri oko 23,00 sata na blokadni punkt u Narti iz pravca Bjelovara došla dva vozila i to jedno marke "Citroen" bijele boje sa kućicom i drugo marke "Golf", žute, odnosno narančaste boje s naljepnicom "INA Trgovina", a kada su se vozila zaustavila da se pojavila jedna maskirana osoba s kapom koja je imala prorez za oči i da je ta osoba njemu i policajcima Darku Devčiću i Draženu Roviščancu rekla "da će ubrzo čuti pucnjavu i da se na to ne obaziru". Nakon toga da je ta osoba sjela u jedno od navedenih vozila, a za 15-20 minuta da su čuli pucnjavu iz pravca Korenova, da bi nakon daljnjih oko 35 minuta došao do njih jedan čovjek, koji im je rekao da se zove Savo Kovač i da su "oni bili u tim vozilima, da su ih odvezli u šumu i da je on jedini preživio strijeljanje".

Kada se ovaj nadasve okolnosan iskaz svjedoka Milana Lončarića poveže s iskazom svjedoka Tihomira Wagnera, te svjedoka Ivana Dolanjskog koji prvostupanjski sud također u potpunosti nije cijenio, a koji je iskazao da tijekom 1991. godine nekoliko dana

nije mogao koristiti dostavno vozilo marke "Citroen" s kućicom, s kojim je bio zadužen, jer mu je rečeno da nema ključeva od vozila, a naknadno je iz razgovora u PU Bjelovar čuo da su tim službenim vozilom bile odvezene neke osobe iz zgrade PU Bjelovar, s pravom ukazuje državni odvjetnik u žalbi na neprihvatljivost zaključaka prvostupanjskog suda u pogledu uporabe vozila.

Što se, pak, tiče vještačenja tekstilnih vlakana tkanina vojnih uniformi bivše JNA i maskirnih policijskih uniformi i nalaza i mišljenja Centra za kriminalistička vještačenja (list 243-246 spisa) da se ta vlakna na temelju metoda koje se koriste u Centru, ne mogu međusobno razlikovati, osnovano državni odvjetnik ističe u žalbi da metode koje se koriste u Centru nisu jedine poznate metode kojima se može na točan i ispravan način utvrditi razlika između opisanih tekstilnih vlakana.

Niti nalaz u pogledu ispitivanja tragova zemlje ne može imati značaj kakav mu pridaje prvostupanjski sud. To stoga, jer tijekom obavljanja očevida od strane istražnog suca (4. listopada 1991. godine) nisu u njegovoj nazočnosti izuzeti uzroci zemlje sa mjesta na kojem su pronađena tijela pokojnih oštećenika (isti su izuzeti po PU Bjelovar, list 245 spisa), niti su izuzeti tragovi zemlje sa guma vozila "Citroen" C 25 D i C 15 D, te Volkswagena Golf JGL, iako je u zapisniku o očevidu konstatirano da je nađen otisak gume neidentificiranog vozila, a to proizlazi i iz foto-dokumentacije (fotografija broj 15), već su izuzeti tragovi zemlje sa pojedinih gornjih dijelova vozila, pragova, vrata, podova, blatobrana i dijela vozila gdje se nalazi antena. Naime, osnovano rezonira državni odvjetnik u žalbi da bi se, pod uvjetom da je izuzet uzorak zemlje na mjestu na kojem su pronađeni pokojni oštećenici, isti se morao podudarati sa izuzetim uzorcima zemlje sa čizama oštećenika, a u nalazu Centra za kriminalistička vještačenja se utvrđuje da između uzoraka zemlje sa mjesta događaja i svih uzoraka zemlje izuzetih po vještaku, postoje znatne razlike. Stoga, imajući u vidu izložene manjkavosti u pogledu izuzimanja uzoraka zemlje, navedeni nalaz ne može imati nikakvu odlučnu važnost.

Obzirom na sve naprijed izneseno opravdano se u žalbi državnog odvjetnika pobijaju zaključci prvostupanjskog suda o nedokazanosti djela, pa je stoga valjalo prihvaćanjem njegove žalbe pobijanu presudu ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, time da se nova glavna rasprava ima održati pred potpuno izmijenjenim vijećem.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će biti dužan provesti još jednom sve do sada izvedene dokaze, a potrebno će biti provesti i neke druge dokaze, te nakon temeljite i savjesne analize cjelokupnog raspravnog materijala, imajući pritom u vidu sve ono na što je ukazano u ovom drugostupanjskom rješenju, odlučiti o kaznenoj odgovornosti optuženika.

Prilikom analize i ocjene provedenih dokaza treba posebno pažljivo cijeliti iskaz svjedoka Tihomira Wagnera, vodeći računa o cjelovitosti i određenosti njegovog iskaza u predistražnom postupku, te o okolnostima koje su u svezi tog iskaza naprijed razmatrane.

Na novom suđenju potrebno je ispitati svjedoka Stipu Novkovića iz MUP-a Republike

Hrvatske na okolnosti načina obavljanja obavijesnih razgovora sa svjedokom Tihomirom Wagnerom i Slavkom Penićem, kao i službenu osobu iz PU Bjelovar koja je obavljala isti razgovor sa svjedokom Ivanom Grabarom.

Osim toga potrebno je ispitati kao svjedoka Milorada Đorđevića, koji se prema iskazu oštećenika Save Kovača nalazio zajedno s njim u podrumskoj prostoriji PU Bjelovar na okolnosti odvođenja oštećenika iz navedene prostorije, te s tim u svezi eventualnog prepoznavanja osobe (nemaskirane) koja je došla u prostoriju prije njihovog odvođenja te ih popisala.

Nadalje, treba uvidom u knjigu dežurstava (ukoliko još ista postoji) ili na drugi način (putem svjedoka) utvrditi točno koje su se sve osobe kritične noći nalazile u PU Bjelovar, te ih ispitati u pogledu predmetnog događaja i da li su uz zgradi PU Bjelovar vidjele nekog od optuženika.

Također je potrebno utvrditi u PU Koprivničko-križevačkoj, odnosno putem članova operativnog tima koji je radio na kriminalističkoj obradi ovog slučaja – svjedoka Ivana Gatarića, Branka Gregurovića i Josipa Musić gdje se nalazi ili što se dogodilo s mulažiranim tragom vozila s lica mjesta, a koji je izuzeo kriminalistički tehničar Žarko Dajić iz PU Bjelovar i predao ga u PU Koprivnici (list 412 spisa) te da li su obavljena kakva ispitivanja i uspoređivanja tog traga vozila sa vozilima koja se navode u optužnici.

Isto tako bit će potrebno provjeriti da li su sačuvani neki drugi materijalni tragovi i da li su, obzirom na protek vremena, pogodni za vještačenje.

Ovisno o činjeničnim utvrđenjima prvostupanjski sud će ocijeniti uloge svakog od optuženika u skladu s odredbom čl. 35. st. 3. KZ.

Na novu glavnu raspravu, osim oštećenika Save Kovača, potrebno je pozvati i druge oštećenike, radi ostvarivanja njihovih zakonskih prava (čl. 54. st. 1., 2. i 3., čl. 55., čl. 318. st. 3., čl. 320. st. 4., čl. 326. st. 1., čl. 345. i čl. 346. st. 3. ZKP).

Obzirom na sve izloženo valjalo je odlučiti i riješiti kao u izreci.

U Zagrebu, 22. travnja 2004. godine Zapisničar:
Gordana Korotaj, v. r.

Predsjednik vijeća:
Senka Klarić-Baranović, v. r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijepis i otpremu:
Štefica Klepac